

Valentina Giannellová

ŘÍKEJTE MI GRETA

ANEB NÁVOD, JAK SPOLEČNĚ ZACHRÁNIT SVĚT

ilustrovala Manuela Marazziová

SKOLSTREJK
FÖR
KLIMATET

 P R E S S

Říkejte mi Greta

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cpress.cz
www.albatrosmedia.cz

Valentina Giannellová
Říkejte mi Greta – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Valentina Giannellová

ŘÍKEJTE MI GRETA

ANEB NÁVOD, JAK SPOLEČNĚ ZACHRÁNIT SVĚT

ilustrovala Manuela Marazziová

OBSAH

<i>Úvod</i>	9
<i>Kapitola 1</i> Jmenuji se Greta	17
<i>Kapitola 2</i> Ano, jsme připraveni	23
<i>Kapitola 3</i> Věda	29
<i>Kapitola 4</i> Klimatická změna	35
<i>Kapitola 5</i> Zranitelnost a odolnost	41
<i>Kapitola 6</i> Udržitelný rozvoj	47
<i>Kapitola 7</i> Fosilní paliva	53
<i>Kapitola 8</i> Čistá energie z obnovitelných zdrojů	59
<i>Kapitola 9</i> Pitná voda	65
<i>Kapitola 10</i> Odpad a recyklace	71

<i>Kapitola 11</i>	
Plasty	77
<i>Kapitola 12</i>	
Biodiverzita	83
<i>Kapitola 13</i>	
Udržitelné zemědělství, chov zvířat a rybolov	89
<i>Kapitola 14</i>	
Strava, která uzdraví planetu	95
<i>Kapitola 15</i>	
Život ve městě	101
<i>Kapitola 16</i>	
Klíč k budoucnosti	107
<i>Kapitola 17</i>	
#MyClimateAction aneb co můžu udělat já	113
<i>Kapitola 18</i>	
Důležité pojmy a užitečné odkazy	121
<i>Zdroje</i>	126
<i>Poděkování</i>	127

Věnováno všem mladým

ÚVOD

Je 15. března 2019 a Hongkong se právě probouzí do dalšího rána. Na diskuzním fóru mé dcery už od časných ranních hodin panuje čilý ruch a pomalu jej zaplňují kreslené obrázky se slogany, které rozesílají stránky #FridaysForFuture. Dnes se koná studentská stávka za klima, kterou organizuje Greta Thunbergová – šestnáctiletá aktivistka, jež byla za své aktivity v roce 2019 dokonce nominovaná na Nobelovu cenu. U studentů z Hongkongu se její kampaň setkala s nadšenou odezvou. A tak děti společně s rodiči i prarodiči míří ke stanicím metra, aby se hromadně vypravili na místo konání demonstrace.

„Mami, co je to klimatická změna?“ ptá se mě má osmiletá dcera Agata. Všechny děti svým rodičům kladou otázky – koneckonců je to jejich práce, aby pochopily, jak funguje svět. A teď se navíc objevila na scéně drobná švédská dívenka s dlouhými copy a zarputilým výrazem ve tváři, která pozornost dospělých i dětí obrátila k tématu, které má zásadní vliv na budoucnost naší planety. A hlavičky těch nejmenších nafoukla otázkami jak pátrací balón. Globální oteplování, skleníkové plyny, fosilní paliva – co to všechno vlastně znamená? Co je to biodiverzita a udržitelný rozvoj? Kdo se zabývá změnami, které se na planetě Zemi odehrávají? Kde najdu spolehlivé informace? A co můžu udělat já sám?

Děti a studenti na základních a středních školách si před stávkou sami dohledávají informace na internetu, čtou si vědecké články a kladou otázky svým učitelům. Zlanařili dokonce i rodiče – i ti

musí zapojit mozkové buňky a vytvořit srozumitelný přehled, který pak děti ve škole rozdají. Orientovat se v osamocených informacích dostupných na sítích a porozumět koncentrovaným vědeckým článkům, které hovoří svým vlastním, někdy až nerosrozumitelným jazykem, přitom není úplně snadné. Nakonec se ale způsob našel: rodiče i děti se scházejí na diskuzních fórech a sdílejí s ostatními nejružnější přehledy, analýzy i odpovědi na zapeklité otázky. Když se pak 15. března společně vydali na pochod k sídlu vlády, byli lépe informovaní než ti, kteří je pozorovali z oken okolních domů.

Stejně jako jinde ve světě i zde děti a studenti nesou nad hlavami transparenty, které nabádají k urychlené akci. Prostě a jednoduše: „Žádnou planetu B nemáme.“ Osobně mi nejvíc utkvěl v paměti transparent, který hlásal: „Já jsem Greta.“ Nesla ho tmavovlasá dívka s ofinou a odhodlaným výrazem, která působila stejně neoblomně jako její vrstevnice ze Švédska. Neméně vážně působili i všechny ostatní děti i dospělí, kteří si přečetli informace, jež se nám vědci snaží sdělit už několik desetiletí. Nyní se všichni společně rozhodli vyjít do ulic, protože moc času nám už nezbývá. Proto „Říkejte mi Greta“.

Tohle ale není ta stará známá písnička, kterou pořád dokola omílají sociální média. Tady se nehraje na solidaritu či vzájemnou blízkost, ale o snahu vytvořit zcela novou globální identitu. Jedna nebojácná

dívka probudila svědomí celé generace a dala mu konkrétní a viditelné obrysy. Základní pravidla vědy, tolerance a rovnováhy na Zemi tak sdílejí stovky tisíců mladých lidí po celém světě.

Tato kniha vědeckým, avšak srozumitelným jazykem předkládá čtenářům základní informace z ověřených zdrojů, které jim pomohou pochopit důsledky klimatických změn. Je určena nejen dětem a mladým lidem, ale také rodičům a prarodičům i všem ostatním, kteří hledají odpovědi na naléhavé otázky ohledně zdraví naší planety. Právě ty si totiž děti kladou čím dál častěji.

**„OTEPLOVÁNÍ KLIMATU
JE NEPOPIRATELNÝ
FAKT. MNOHO ZMĚN
ZAZNAMENANÝCH
OD ROKU 1950 NEMÁ
V HISTORII NAŠÍ PLANETY
OBDOBY.“**

**„ZA ZMĚNY KLIMATU,
KTERÉ VĚDCI ZAČALI
POZOROVAT
V POLOVINĚ 20. STOLETÍ,
MŮŽE S VELKOU
PRAVDĚPODOBNOSTÍ
ČLOVĚK.“**

INFORMACE POCHÁZEJÍ Z PÁTÉ HODNOTÍCÍ ZPRÁVY (AR5), KTEROU VYDALA PŘEDNÍ ORGANIZACE PRO STUDIUM KLIMATICKÝCH ZMĚN ZNÁMÁ JAKO MEZIVLÁDNÍ PANEL PRO ZMĚNY KLIMATU (IPCC).